IN MEMORIAM

En record d'una amistat

Opinió

CARLES BUXADÉ
ARQUITECTE

Cap a les tres de la tarda d'ahir rebíem per telèfon la notícia de la mort d'en Joan Margarit. Des de feia uns dies ja no podia ser una sorpresa, però sí que ha estat, per a mi, el sentiment de la pèrdua del meu *alter ego*. Vam treballar plegats des dels inicis, sent dos joves catedràtics de càlcul d'estructures de l'ETSA de Barcelona, fins a la jubilació.

Ens vam conèixer treballant tots dos al laboratori de càlcul electrònic de l'escola d'arquitectura de la UPC a finals dels anys 60 i conjuntament vam desenvolupar el mètode Margabux per calcular estructures porticades gràcies als primers ordinadors. Als anys 70 vam abordar el càlcul d'estructures tridimensionals de grans llums, les malles espacials de barres, i el 1977 vam projectar la cúpula del mercat de bestiar de Vitòria de 80 m de llum i per la qual vam rebre el Premi Europeu d'Estructura Metàl·lica.

En aquells anys de frenètica activitat docent i de recerca a la universitat, vam desenvolupar el mètode d'assimilació d'estructures discontínues a estructures contínues i vam implantar el càlcul matricial al món de l'arquitectura. En queden nombroses publicacions escrites a quatre mans. Als anys 80 vam obrir conjuntament, com no podia ser d'altra manera, un estudi d'arquitectura, i sempre més vam compaginar la docència a la universitat amb l'exercici de la professió d'arquitectes.

Una professió que ens va brindar l'oportunitat d'aplicar els coneixements estructurals adquirits i desenvolupats al llarg dels últims anys a obres de gran impacte per a Barcelona, com ara el reforç del monument a Colom, la remodelació de l'Estadi Olímpic i el càlcul i direcció d'obra de la Sagrada Família. Paral·lelament van començar les actuacions massives de reforç estructural en polígons d'habitatges de tot Catalunya.

Els anys 90 van suposar el nostre salt als projectes d'arquitectura globals, una escola d'aprenentatge i de posada en pràctica dels nostres coneixements estructurals que s'allargà fins a la nostra jubilació, sense deixar mai d'intentar fer i ser innovadors en les estructures.

Uns records inesborrables que m'acompanyaran sempre. Però per damunt de tot valoro i agraeixo haver compartit amb ell tot allò que justament ara, segurament per la seva quotidianitat, no recordo. Han estat més de 30 anys de docència i exercici professional compartit, i més de 50 anys de fer camí plegats. Fins aviat, amic.

L'Estadi Olímpic Lluís Companys de Montjuïc. XAVIER BETRAL

Margarit el 2019 a la seu de l'Institut Cervantes, on va fer un dipòsit a la Caixa de les Lletres. BALLESTEROS / EFE

Sentit adeu a Joan Margarit, el poeta que ressonava en nosaltres

La seva popularitat "és un cas únic a Europa", diu Àlex Susanna

LAURA SERRA
BARCELONA

Les dues condicions d'arquitecte i de poeta –però poeta *outsider*– estaven estretament lligades en l'obra de Joan Margarit. "Era una persona en què confluïen l'arquitecte, el constructor, l'home que concep el món des de la solidesa, i un home que, des dels seus orígens i per trajectòria personal i familiar, ha viscut sempre a tocar de la fragilitat, on la tendresa era una expressió indispensable de l'esperit". Solidesa i tendresa, dos trets que poden semblar contraposats i que el poeta Carles Duarte destaca en un autor "total, íntegre i admirable". Honest i coratjós, senzill i directe són adjectius que ahir compartien els seus amics i seguidors.

L'obra de Margarit era indissociable de la seva trajectòria vital. "Va tenir la capacitat de fer els seus poemes a partir de la prosa de la vida –explica el poeta Àlex Susanna–. A partir de totes les seves experiències més dures, doloroses o reconfortants, tenia la capacitat de mostrar la vida tal com és, sense subterfugis ni maquillatges". Per això els seus poemes van ressonar en tants lectors. "Va fer una poesia figurativa, uns poemes habitats, on sempre hi ha algú", explica Susanna. No vol dir ni que fos amable ni complaent, al contrari: "Agafa el toro per les banyes i s'enfronta sense miraments a aquells aspectes de la nostra realitat moral més durs, sòrdids, crus o dolorosos". El poeta i amic Marcel Riera destaca la seva "recerca obsessiva de la veritat despullada, sense por de fer mal o sabent que en feia, perquè tocava el que volia tocar, la fibra, els sentiments profunds", diu destacant el caràcter enèrgic, d'una "duresa mineral", d'un poeta sense "gens de lirisme però no per això mancat de sentiment ni d'emoció".

El rigor i la precisió que aplicava a la poesia els imprimia també als seus edificis. Mestre d'arquitectes a l'ETSAB, la degana del Col·legi d'Arquitectes, Assumpció Puig, en destaca la vocació de servei: "La seva professió li havia permès estar molt a prop de les persones, hi compartia moments difícils, per l'anàlisi que feia de les patologies dels edificis". També Montserrat Tura en destaca que "sabia cosir els edificis" igual com ho feia amb les paraules: "Cap expressió o pensament seu era sobrer. No és un cronista de la vida: ell feia reflexions molt aprofundides".

Directe
"Buscava la veritat en allò de la seva experiència que era universalitzable", diu Josep Lluch

Margarit va crear una obra molt prolífica, que "unia íntimament l'existència, la memòria i l'emoció", segons Carles Duarte. L'editor Josep Lluch, del Grup 62, on té publicats més de vint llibres, destaca que "de la poesia expansiva i narrativa fa un tomb progressiu cap a una poesia cada vegada més essencial, que continua parlant de l'experiència pròpia, però buscant la sorpresa, la provocació, que és molt propi d'ell".

Popular com Martí i Pol

Des de la mort de Miquel Martí i Pol no hi ha hagut un poeta més popular que Joan Margarit. "És un cas de projecció únic a Europa. Margarit obté l'interès del lector comú només a través dels seus poemes, un fet extraordinari, també a nivell internacional, perquè està traduït a nombroses llengües i és apreciat a Espanya i Llatinoamèrica", remarca Susanna. El premi Cervantes del 2019 també volia reconèixer aquesta faceta i el seu bilingüisme.

Va fer una poesia "entenedora per a molta gent que no llegia poesia i emocionava gent que no s'acostuma a emocionar amb la poesia", diu Riera. No era un home de lletres típic, recorda Lluch. Només li interessava "trobar una veritat en allò de la seva experiència que era universalitzable". Vet aquí la clau perquè els lectors el veiessin, "no tan sols com un referent cultura, sinó com algú que sap interpretar i donar ressò al sentiment de molts", diu Duarte.

La família de Joan Margarit acomiadarà el poeta en la més estricta intimitat. Abans de llegir l'inèdit *Animal de bosc*, Lluch recomana entrar-hi per l'antologia escollida per ell mateix, *Sense el dolor no hauríem estimat*, que ja no va poder presentar per culpa de la pandèmia i la malaltia.